

СТАДІЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

У вітчизняній та зарубіжній юридичній літературі питання стосовно стадій юридичної відповідальності, в тому числі стадій дисциплінарної відповідальності адвоката, належить до числа маловивчених та дискусійних. Не існує ані єдності підходів щодо розуміння поняття стадій юридичної відповідальності, ані єдиного критерію виділення стадій юридичної відповідальності, їх тривалості в часі та просторі.

Досліджуючи питання стадій дисциплінарної відповідальності адвоката, перш за все вважаємо за необхідне з'ясувати зміст поняття стадії юридичної відповідальності. Так, Н. В. Вітрук стадії юридичної відповідальності як явище суб'єктивного права розглядає як етапи (періоди) в динаміці буття юридичної відповідальності від виникнення на основі правопорушення і до її припинення в результаті реалізації правопорушником призначеної йому міри юридичної відповідальності [1, с. 180].

В свою чергу І. С. Штода під стадією юридичної відповідальності розуміє співвідношення певного обсягу прав, свобод і обов'язків (спеціальний правовий статус) правопорушника з етапами пізнання даного правопорушення уповноваженими на те державними органами та посадовими особами [2, с. 44].

Наприклад, М. В. Задніпровська визнавала існування двох стадій юридичної відповідальності, зокрема: стадію стапу прав і обов'язків суб'єктів правовідносини відповідальності і стадію їх реалізації [3, с. 7].

Б. Т. Базилев обґрунтовував наявність трьох стадій юридичної відповідальності, а саме: стадії виникнення, конкретизації і здійснення [4, с. 90]. М. Д. Шиндяпіна, як і попередній послідовник, виділяє три стадії юридичної відповідальності: виникнення, конкретизацію (встановлення, призначення) і реалізацію [5, с. 9]. Водночас, на відміну від Б. Т. Базилева, М. Д. Шиндяпіна спробувала визначити критерій, який лежить в основі розмежування стадій юридичної відповідальності. Так, на її думку, критерій стадійності виявляється в співвідношенні ступеня пізнання компетентними органами і посадовими особами вчиненого правопорушення та змін, що відбуваються в правовому статусі правопорушника.

О. Н. Людвикивч, також, виділяє три стадії юридичної відповідальності, зокрема: виникнення суб'єктивної юридичної відповідальності, притягнення до відповідальності та реалізація юридичної відповідальності [6, с. 22].

В свою чергу, Б. Л. Назаров розрізняв чотири стадії: виникнення юридичної відповідальності, її виявлення, офіційну оцінку в актах компетентних органів та реалізацію юридичної відповідальності [7, с. 296].

Ми підтримуємо підхід Б. Т. Базилева, М. Д. Шиндяпіної та І. С. Штода і вважаємо, що доцільно виділяти саме три стадії юридичної відповідальності.

Не підлягає сумніву, що дисциплінарна відповідальність адвоката є видом юридичної відповідальності. У зв'язку з цим, з'ясувавши загальні підходи до виділення стадій юридичної відповідальності маємо можливість виділити стадії дисциплінарної відповідальності адвоката. Отже, **стадіями дисциплінарної відповідальності адвоката є: перша стадія:** виникнення дисциплінарної відповідальності адвоката (починається з моменту вчинення адвокатом правопорушення і триває до моменту звернення уповноваженого суб'єкта до дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури); **друга стадія:** конкретизація дисциплінарної відповідальності адвоката (здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвоката, зокрема: перевірка відомостей про дисциплінарний проступок адвоката; порушення дисциплінарної справи; розгляд дисциплінарної справи; прийняття рішення у дисциплінарній справі; оскарження рішення у дисциплінарній справі); **третьа стадія:** реалізація дисциплінарної відповідальності адвоката (являє собою понесення адвокатом-правопорушником несприятливих для себе наслідків, котрі виражаються у санкціях, накладених дисциплінарною палатою кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури).

Кожна стадія, безумовно, важлива і тільки послідовне проходження всіх стадій дисциплінарної відповідальності адвоката дозволяє досягти її цілей, зокрема, захисту прав осіб, які звернулись за правовою допомогою до адвокатів, виправлення адвокатів-правопорушників, попередження правопорушень, які вчиняються адвокатами.

Список використаних джерел

1. Витрук Н. В. Общая теория юридической ответственности: Монография / Н. В. Витрук. [2-е изд., испр. и доп.]. М.: Норма, 2009. 259 с.
2. Штода И. С. Юридическая ответственность, ее признаки и стадии / И. С. Штода // Бизнес в законе. 2011. № 3. С. 43-45.
3. Заднепровская М. В. Осуществление юридической ответственности и социалистическая законность: автореф. дис.... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история правовых учений»/ Заднепровская М. В. – М., 1984. – 17 с.
4. Базылев Б. Т. Юридическая ответственность (теоретические вопросы) / Б. Т. Базылев. – Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1985. – 120 с.
5. Шиндяпина М. Д. Стадии юридической ответственности: автореф. дис.... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теория права и государства;

- история права и государства; история политических и правовых учений» / М. Д. Шиндяпина. – М., 1996. – 23 с.
6. Людви́кевич О. Н. Стадии юридической ответственности/О. Н. Людви́кевич// Юридический журнал. – 2007. – № 4. – С. 19– 23.
7. Назаров Б. Л. Социалистическое право в системе социальных связей / Б. Л. Назаров. – М.: «Юридическая литература», 1976. – 312 с.

ВЛАДИМЕРСЬКА В. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри організації судових та правоохоронних органів

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ОСОБИ, ЯКА ПРЕТЕНДУЄ НА НАБУТТЯ СТАТУСУ АДВОКАТА

У Преамбулі Правил адвокатської етики зазначено, що надзвичайна важливість функціонального навантаження адвокатури вимагає від адвокатів слідування високим етичним стандартам поведінки. Дотримання адвокатами особливих деонтологічних вимог і правил розглядається світовою адвокатською спільнотою як необхідна передумова повноцінного функціонування адвокатури, виконання нею її важливої соціальної ролі в демократичному суспільстві [1].

Очевидно, що висока моральна культура для адвоката має край важливе значення, оскільки цією професією суспільству нав'язуються уявлення про такі високі морально-правові принципи, як законність, справедливість, гуманність, об'єктивність, без яких неможливо вирішувати завдання побудови демократичного та гуманного суспільства.

У продовження даної позиції необхідно торкнутися питання морально-етичних вимог до особи, яка виявила бажання займатися адвокатською діяльністю.

Аналізуючи законодавчі вимоги, що висуваються до кандидата в адвокати, слід сказати, що за приписами ст. 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 року для набуття статусу адвоката особа повинна відповідати цілому ряду вимог, але разом з тим неможливо оминати увагою і вимоги стосовно морально-етичних якостей кандидатів, оскільки, крім професійних навичок, знань, потрібно мати особистісні якості, вроджені.

Н. М. Бакаянова, досліджуючи етичні основи діяльності адвоката-захисника, звертає увагу той факт, що «адвокатська діяльність пов'язана з проблемами моральності. Вирішення цих проблем, безумовно, відбувається в залежності від моральних ідеалів, принципів та почуттів адвоката. При цьому роль регуляторів поведінки у всіх випадках виконують